

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra

Égész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványral minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra

Égész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványral minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podma-
niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvessz a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.Felelős szerkesztő és lapfajdos:
DARÓCZI VILMOS.Hirdetések: Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetésekül
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A dohánytermelés és kezelésről.
Irtá: *Kállay Andrá*s, Szabolcs megye főispánja.
(Folytatás). — A dohánybevéltás. *Zaróczy Vil-*
mostól. — Dohánysejtes és csomósas. Irtá: *Szilárd János*, primási uradalmi nyug. felügyelő.
Még valami a minta-csomókról. X. — A fahamu,
mint dohányrágya. — A dohány minőségének
javítása Németországban. — Az orsz. m. gazda-
sági egyesület dohányszerelési bizottságának
működése, az 1891-92. egyleti évben. — Egy
nagy és látszólag gyenge termés Cuba szí-
zetén. — Irodalom. — Vegyesek. — Szer-
kesztői üzenetek. — Hirdetések.

TÁRCSA: Dohánybevéltási remiszencziák.
— *zay.*

A dohánytermelés és kezelésről.

Irtá: *Kállay Andrá*s.

(Folytatás.)

A kapálás.

Rendszerint még az ültetés végezte
előtt, már a legelső ültetés kapálására
kerül a sor. A kapálás mindig *simára* esz-
közöltetik. Sok évi tapasztalataim sze-
rint u. i. nincs károsabb, mint az u. n. so-
ros kapálás, mi által a dohánysorok úgy-
szólván kinyitottak, a dohánysorok között
lévő föld kapálatlan marad s erre halmoz-
tatik fel a dohánysorokból kikerülő föld;
s nemcsak azon baj származik ebből, hogy
ekként a dohány növények gyenge töveit
és gyökereit a nap hevének jobban ki lesz-
nek téve s az illető kapálás által képzett
árkocsokká záporosok alkalmával vízzel meg-
telnek, vagy lejtős talajokon a szükséges
csapadékot kelletlenül előbb levezetik, de
az is, hogy ily eljárás mellett, a dohány
feltöltésére gazosabb föld áll rendelkezésre.

Rendszerint egy kapálás és egy töl-
tötéssel a dohány beéri, — de volt már rá
eset, hogy a rendkívüli esős május és ju-
nius, a kétszeri kapálást is megkövetelte.
Általános elvül — tapasztalataim szerint —
ki lehet mondani, hogy az első kapálással
sietni kell, — a töltötéssel nem annyira.

II.

A bugázás és a kacsoszás.

Tekintettel azon körülményre, hogy
dohányomat leginkább erdő irtásban, de
mindenkor megrágyázott talajban műve-
lem, s így a dohánylevelek kifejlődését

mesterségesen elősegítenem felesleges: a
bugázással, t. i. a tető virágok letörésével
sietni nem szoktam; — ezen oknál fogva
nem látam be szükségét annak sem, hogy
a dohányt túl alacsonyra bugázzam. A
bugázást rendszeren csak akkor eszközöltem,
mikor a virágbimbók már kellően kifejlet-
tek, s a virágbimbókkal együtt nem távo-
volítottak el több mint 3-4 hegylevél.

Amennyire nem szoktam sietni a bu-
gázással, ép annyira meg nagy súlyt fek-
tetek arra, hogy a kacsoszás gyakran és
alaposan hajtassék végre, ugy, hogy a do-
hánylevelek letörése után is csak a kacs-
nélküli sima dohányszár maradjon hátra.

A mágdohány tető virága egészen
meghagyatik, de a mutatkozó oldal kacsn-
növények hasonlóképpen szorgalmasan el-
távolítandók.

E helyütt jegyzem meg, hogy a mag-
dohány levelei szintén tekintélyes nagy-
ságra szoktak megnőni, kivéve, hogy
valamivel vékonyabbak, de mindenesetre
kellemesebb, gyengébb és zamatosabb ízű
dohányt szolgáltatnak mint a rendszeren
kezelt dohány, mire még azon boldog kor-
szakból emlékszem, midőn a gazda saját
dohány termését megízlelhette.

A dohánytörés

Dohánytalajomnak azon hátránya van,
hogy a dohányt felette lassan érleli, ugy
hogy a dohánytöréshez rendszeren csak
augusztus 10-ike körül lehet hozzá fogni.
Az aljdohányt, az u. n. homok leveleket
lehetne ugyan már 1-2 héttel előbb is
eltávolítani, de azok kedvéért a rendszerint
dúsán álló anyaleveleket rontani nem tar-
tom érdemesnek s ekként a legelső homok-
levelek rendszerint kint szoktak maradni.

A dohány nem egyszerre, de — érettsé-
géhez képest kétszer töröttek le, még pe-
dig első alkalommal úgy, hogy a pajtában
való szárításra szánt dohányt a dohánys
gazda válogatja ki, és nyomban utána tör-
retnek le a kint szárításra szánt érett anya-
levelek s így a második törésre fennma-
radnak az érletlen anya és hegylevelek.

A letört dohány rendszerint azonnal

szekerekre rakatik; de bizony sokszor meg-
történik az, hogy a letört dohányt a do-
hánys saját szekerén azonnal behordani
nem képes s így a letört dohány markon-
ként ágyásba rakatik le a földre. Ha az
ilyen letört dohány éjjen át marad kint
a dohányföldön — az nem baj, de a nap heve
nagy kárt okozhat abban, ha délen át
marad kint; miért is az ilyen kinmaradt
dohányt délen át gyékényekkel kell beta-
karni.

A magdohányok rendszeren aljzatnak,
az alsó anyalevelek azokról letörtenek, de
a hegylevelek a mag beéréseig megha-
gyatnak; a dohánymag bugák pedig rend-
szerint az első derek beköszöntésével, jó
hosszú szárrakkal törtenek le s napos he-
lyen zsinórra fűzve száríttatnak meg.

A dohányfűzés.

A nálam divó dohánykezelés gyenge
oldalát képezi azon körülmény, hogy do-
hánysaimat az annyira szükséges előer-
jesztés — a fűlesztés — mesterségére soha
sem tudtam rákapatni; — nem azért, mintha
a dohánys nem hinné azt el, vagy épen
nem tudná, hogy az okszerű fűlesztés a
dohány további kezelésére és színére nagy
befolyással van, hanem mivel részint attól
tartanak, hogy dohánjuk túlságosan beme-
legszik és megsárgul, részint pedig érzik
és tudják, hogy annak végrehajtásában őket
ellenőrizni nehéz, vagy éppen lehetetlen.

Habár dohányszerítő pajtáim talaja
nem homokos, mégis annak mindennapi fel-
locsolása és kiseprése nálam bevett szokás.

A letört dohány három felé rakatik
le a pajtába, u. m.: a pajtákbani szárításra
szánt dohány gyékényekre, markonként, oly
formán, hogy az egyik marok színével, a
másik hátával van felfelé; továbbá az alj-
dohány külön és a többi levelek együtte-
sen a dohánypajta talajára.

Csak a benne szárításra szánt dohány
fűzetik forgatva és mindenkor közönséges
dohányszinegre. Egy öt méteres zsinogra
jön ilyen bennszárításra szánt és forgatva
fűzött dohányból körülbelül 200 levél, úgy
hogy ekként az egyes levelek között mint-

Mindennemű
műtrágya

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított
„HUNGARIA” MŰTRÁGYA, KÉNSAV- ES VEGYI IPAR RESZVÉNY-TÁRSASÁG
ajánlja saját gyármanyn, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, apodum-,
ammoniakot és aványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és
ammoniakot; különlegességeket mint: dohány, szőlő, répa-, rét-, kender-stb. trágyát és mindennemű egyéb
műtrágyát, kénsavat, réz- és vasglicézt. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és
árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Váczi-körút 21. sz., (Ipár-udvar),** hová a levelek és
megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-
salak.

egy másfél ctmtr. üres tér van; s amennyiben a bent szárításra szánt dohányt csak aug. végéig szoktam töretni: még nem volt rá eset, hogy annak csak egy százaléka is megromlott volna. Ez okból én az excicator vagy léczek alkalmazását mellőztem.

Megjegyzem még itt, hogy nálam a kaj a dohány egyenes, hegyes tükkel, a kint szárításra szánt debreczeni levelek 3—4 ctm. széles, a bent szárításra szánt magyar levelek pedig 7—8 ctm. széles tükkel fűzetnek fel.

(Folyt. köv.)

A dohánybeváltás.

Országszerte befejezéséhez közel, sőt a legtöbb helyt tényleg már véget is ért a dohány beváltása, s a végeredményből kitűnik, mily szépen halad az okszerű termelés, úgy hogy most már csakugyan bátran elmondhatjuk, hogy sokat igen sokat haladtunk.

Ennek legjobb bizonyossága az, hogy ha máskor oly rossz időjárásban részesült volna a dohány, aminőben az elmúlt évben bő része volt: akkor bizonyára a legsatnyább dohányok kerültek volna a beváltáshoz, — ami azonban az idén nem így történt, — mert sok termelő, ha mázsára valamivel kevesebbet hozott is a beváltáshoz, de kiegészítette azt a pénz átlag, amelyet dohányjárt kapott. — Ez az eset — egyesek kivételével — országszerte igen sok helyen előfordult; — amiből én azt a tanulságot vonom le, hogy az okszerű kezelés által, dohányunk jobb osztályokba jutott.

A kihányás osztály is, a mult beváltás arányához képest, nagymértvben megkevesbedett; — ez ugyan nagy részben annak is tulajdonítható, mert 1891.-ben nagyobb volt a termés mennyisége, s ehhez a pajták egyáltalán nem voltak elegendők, a sok dohány összeszorult, s így keletkezett a

sok korhadt dohány, amelyből kihányás lett. A jégverés, az 1892. évben általában több volt, mint 1891.-ben, de az 1892.-diki csekélyebb termésben még se tett olyan kárt, mint az 1891.-diki termésben, — ami igen természetes, hogy a nagy, sűrű dohányt jobban elveri a jég, mint az apró, ritka dohányt, — ámbár a mult évben is sok helyt ugyancsak elcsépelte.

A tapasztalás a legjobb iskola. Az 1891. év azt bizonyította be, hogy még mindig kevés a pajták mennyisége, — az 1892. év megmutatta, hogy kiváló gond és szorgalommal, a mostoha időjárásban is lehet jó dohányt csinálni, — amint csináltunk is.

Ámbár az 1892.-dik évi dohány — különösen a budapesti és tiszai körzetekben — színre és kifejtettségére mögötte áll az 1891. évi dohányoknak, — de a kitűnő munka némileg pótolta az anyag jóságának hiányait, — mert egészben véve, a jelzett körzetekben, az anyag — gyártási szempontból tekintve — kevesebb értékű ugyan, de szemre nézve igen sokat tettek a termelők, amit igazán dicsérettel kell kiemelni. — Különösen az látja és mondhatja ezt, aki gyakrabban szemtanuja volt, mint én — ki az itteni beváltást szerencsés voltam folyvást figyelemmel kísérni — mondhatom, hogy gyakran, igen gyakran, igazi lelki örömmel láttam azt a gyönyörű szép munkát, amelyben sok termelőnek az 1892.-ik évben termelt dohányja részesült.

De örömmel a legtehetőbb pontjára hágott, amidőn órák hosszat gyönyörködtem ama felséges látványban, melyet a *Karsai Albert* ur dohányja nyújtott. Ez a dohány a legszébb, valamennyi dohány között, ami ez évben a budapesti beváltóhivatalba érkezett. Ez már igazán ritka szép dohány s valószínű látványosságot képezett. Aranyos egyenlő színe, finom tartalomdus tapintata,

remek összeállítása semmi kívánni valót nem hagy hátra. De volt is egy magának annyi *válogatott b*) dohányja, mint amennyit az egész körzet összesen behozott, — vagy talán még több is, — hozzá telve még, hogy holdanként 1021 kilogramm volt az átlagos termés.

Nem állhattam meg, hogy ezt a kitűnő termelőt — s általában elismert jeles gazdát — szemébe meg ne dicsérjem, gratulálva nagyszerű dohányához, — s erre ő ama kitűntetésben részesített, hogy a legmelegebb elismerését fejezte ki az én szerény működésem iránt, melyet a dohányügy terén oly üdvösnek és hasznosnak nyilvánított, — mire én természetesen nem mondhattam egyebet, mint hogy neki nem igen van már szüksege a tanulásra.

És mikor itt, a beváltás alkalmával, a legtekintélyesebb termelők abban a kiváló szerencsében részesítenek, hogy ott szemtől-szemben, nyilvánosan elmondják, hogy ami szép és jó van a dohányukban: annak az előállítási módját tőlem tanulták, s az elért siker nagy részét nekem, illetve a „Dohányujság”-nak köszönhetik: habár pirolva kell végighallgatnom az ilyen dicséretet, de megvallom, hogy ezek a kérészetek, közvetlen, őszinte nyilatkozatok annyira jól esnek lelkemnek, hogy ezt az erkölcsi vívmányt, hasonlíthatatlanul többre becsülöm minden anyagi jutalomnál. — Ez az általános elismerés igazán telkes és buzdit engem, hogy tovább haladjak a megkezdett uton, s nem hogy lankadnék vagy elfáradnék a munkában, de fris tevékenységet és fokozott tetterőt érzek magamban, hogy kedves olvasóimnak — szerény tehetségemtől telhetőleg — továbbra is hasznára legyenek közleményeim és mindent elkövetsek, hogy a termelők érdeke csorbát ne szenvedjen s dohányügyünk minél szebb virágzásnak induljon.

TÁRCZA.

Dohánybeváltási reminiscenciák.

I. Számtiszt mint csempész.

— A „Magyar Dohányujság” eredeti tárczája. —

N. dohánybeváltó állomáson rendszeren vig és kedélyes bizottsági tagok szoktak összejönni, kiknek a száma sokszor a tizet is meghaladta, mert egy-egy beváltási idény alatt 40 ezer métermázsával kellett megbirkózni. A kinek fogalma van e rengeteg mennyiségű dohányról, az tudni fogja, hogy mit jelent az azzal való munka; a kétszer-háromszor való beszállítás a nagy termelők részéről az apró-cseprő kis termelők, 14—15 egy-egy elismervényen; a kataszter, a napi zárlat, s számtalan csinajbinja a dohánybeváltásnak, mindaddig, míg a bizottságvezető (dohánybeváltó hivatali kezelő, vulgó: tisztartó, német helyeken: Herr hochrichter) azt nem mondja: vág a zárlat, urak!

De azért a bizottsági tagok vig fiuk. A napi fáradoalmak, a hét-nyolcz órai görnyedés után, vidám beszélgetés között töltik az estéket, s különösen szombati napokon, melyeken a dohánybeváltás szüne-

telt, a derült szép, téli napokat kirándulásokra is felhasználják, mely alkalommal egy-egy félreeső kedélyes csárdába is bevétek, hol azután egymást érték a tréfás-tréfásabb elbeszélések, legtöbbször a dohánybeváltási dolgokról, dohányról és emberekről.

M. Gyurka, régi praktikus beváltó tiszt, egy alkalommal a következő eredeti történetet beszélte el:

— A mult évben az itteni dohánybeváltáshoz N. Franczi dohánygyári számtiszt volt kiküldve mint számtiszt, ki ugy alakjánál, (kissé sánta s borzasztó hosszú szemöldöke volt), valamint tréfásan komoly voltánál fogva, célpontul szolgált az összes bizottsági tagok tréfákozásainak, melyeket ez rendszeren, vastag bajusza közé mosolygva, egyszerűen zsebrevágott. Volt azonban Franczi barátunknak egy feltűnő paszsiója, t. i. nagyon szeretett pipázni; kávéházi gipsz-pipája mindig a szájában volt; soha el nem mulasztotta volna azonban panaszkodni, hogy az itt nálunk beváltott dohányok közül egy sem az ő szája izének való. S épen ezt a panaszkodását használtuk mi fel egy alapos tréfának.

— Önök talán mindnyájan ismerik

Pali bácsit, a D. grófok tisztartóját — folytatá az elbeszélő — ki annak daczára, hogy Tótországából származik, ő s magyar nemesnek tartja magát s büszkén veri a mellét: „Én magyar nemes vagyok!”

— Tehát Pali bácsi, mint rendszeren, a neki kitűzött határnapon reggel fél nyolcz órakor pontosan beállított a hivatalba, egy terjedelmes czekkerrel a kezében, mely elég súlyosnak s kiváló dolgokat tartalmazónak látszott.

„No gyerekek megjöttem, szólt Pali bácsi, az ajtót nyitva hagyván maga után; hoztam jó gábel-früstököt; ha jól veszitek át dohányomat, kaptok; ha nem: koplaltok!

— Jó, jó, Pali bácsi, majd meglátjuk milyen dohányja van; a mit lehet, megteszünk, szóltak unisono a beváltók.

— No már ilyen dohány, mint az enyim, nincs a siffonérban, akarom mondani a magazinban, — mondá Pali bácsi.

A beváltás megkezdődött. Franczi, a számtiszt maga maradt az irodában. A számtisztek ilyenkor egyéb dolog hiányában rendszeren a körüket szokták tisztogatni s mivel Franczinak hosszú, ásónyi körmei voltak, szépen, kihuzta az időt 10 óráig.

Mert ne higgye azt senki, hogy ezen a téren nincs mit tanulni, — igen is nagyon sok van és nagyon is sokat kell, hogy tanuljunk, haladjunk, tökéletesedjünk. Ezt követeli maga a korszellem; — mert hiszen napról-napra, minden téren, foyvást új dolgokat, új találmányokat, bámulatos felfedezéseket látunk, — tehát éppen csak a' dohány — ez a világra szóló fontos czikk, az emberi nemnek ez a nélkülözhetlenné vált élvezeti, fényűzési, de egyszersmind kereskedelmi fogyasztási czikkje — éppen ez maradjon el és stagnáljon? — ezt ne gondolja senki! — ennek haladni és gyarapodni kell s csak tőlünk függ és bizonyára fog is haladni és gyarapodni.

Daróczi Vilmos.

Dohánysimitás és csomózás.

Mult számunkban tett ígérőnközhöz képest, *Szilárd János* urnak a »Köztelék« f. é. 8. számában megjelent tanulmányos és érdekes cikkét, egész terjedelmében közöljük, amint következik:

Az idejé dohány simitási munkájáról, nemkülönben arról, hogy mily eredményeket sikerült a kezelés alatt állott két gazdaságban a kísérletekért termelt fogarasi dohánnyal elérni, a t. olvasóközönséget tudósítani óhajtván, nem csekély meglepetésemre azon veszem észre magamat, hogy tulajdonképp nem vagyok egészen tisztában arra nézve, vajjon dicsérettel emlékezem-e meg az időjárásról, mely ezen évben a simitási munkálatoknak meglehetősen kedvezett? Vagy egvelőre, legalább addig, t. i. míg az állam raktáraiban füllesztés eredménye majd megadja e kérdésre a legilletékesebb választ, ne hagyjam-e inkább függőben az elzengni óhajtott hozsannát?

Nem oly könnyű dolog — mint az ember gondolná — az időjárás viszonyoknak a simitási munkára való hasznos vagy káros befolyásáról határozott véleményt mondani s a

Tíz óraker a Franczi által most már várva várt elismervények helyett Pali bácsi rontott be dühösen az irodába; amugy is vörös ábrázata még vörösebb színben tűndökölve.

— Ezek beváltó tiszték? — kiáltott az ajtó dühösen becsapva maga után — ezek a sintérek, ezek az ember-nyuzók?... Menjenek Kozarekhez, ha nyúzni akarnak, de engemet bizony ne bántsanak, mert majd megtanítom őket!..... Most már nem kaptok gabel-früstköt! Cspiszt kaptok!..... Megezzem magam, vagy haza viszem..... Olyan szép dohányt a másodikba!.... Oh, oh... bozse moje.....

Igy dörmögött és mérgelődött Pali bácsi, míg egyszer csak megszólalt Franczi a számtiszt:

»Dejzen Pali bácsi, maguknak nincs is jó dohányuk; a maguk dohánya mind elrohad; maguk a birka akolban száritják a dohányt!

— Hallgass te számfirkáló, mit értesz te ahhoz — ordított Pali bácsi..... Van nekem otthon olyan dohányom, hogy olyant még Nicot ősapátok sem szitt... de még a ti fő-finánczminiszteretek sem szí soha, ha csak én nem adok neki.....

mit e munkálat körül a figyelmes szemlélő évek hosszú során át tapasztalni volt kénytelen, arról győzik meg őt, hogy lehet az hasznos, de lehet káros is, mindenesetre azonban oly tényező, mely különböző színű és fajú, a száritás különböző fázisain átesett levelekre különböző hatásokat gyakorol, miből azon következtetés önként folyik, hogy a simitás, csomózás, nemkülönben a bálózás nagyon fontos munka s a termelő minden figyelmét kell, hogy folytonosan igénybe vegye.

A jó minőségű dohánynak előállítása körül a termelőnek éppen úgy kijut a tevékenységi körből, mint a kincstárnak, mely azt raktáraiban felhalmozva érjeszti s minden szakértő el fogja ismerni, hogy a kincstár szerepköre itt sokkal fontosabb, mint a termelő, mert helytelen utóerjesztési eljárás, a termelő által beszállított jó minőségű dohányt is tönkretetheti.

A termelő nem képes a kincstárnak oly anyagot szolgáltatni, mely az erjedést kizárja, főigyekezetének tehát oda kell irányítva lennie, hogy színben és száradásban kifogástalan anyagot adjon, tehát annyira száraz anyagot, mely a raktárban felhalmozás processzusa alatt a kívántnál nagyobb mérvű erjedést és ennek folyamánként penészesedést, rohadást nem idéz elő; ha ezt az általam most felállított tételt elfogadjuk, el kell fogadnunk a következőt is, azt t. i., hogy a jó erjedés legfőbb tényezője a jó minőségnek.

Az a kérdés már most: mit tegeyen a termelő tevékenységi körén belül, hogy a kincstárnak a fentebb hangoztatott kívánalomnak megfelelő dohányt szolgáltatson?

Mielőtt e kérdésre felelnék, tisztába kell jönni magunkkal arra nézve, hogy mit értünk erjedés alatt? És az erjesztés tényéből mi és mennyi illeti a termelőt? Mi és mennyi a kincstárt?

A termelő által a sárgulni kezdő félszöld állapotban letört levél, kisebb-nagyobb mér-

E közben elkezdett Pali bácsi kedélyesen sonkázni s közbe-közbe valami finom folyadékot iszogatni.

Franczinak csak ugy duzzadtak az ajkai a kívánatos falatok láttára. De még ennél is jobban érdekelte őt Pali bácsi nyilatkozata az otthoni jó dohánnyról.

— Hopp! meg van — gondolta magában — most tehetek szert egy kis jó dohányra. Felállt íróasztalától s odament Pali bácsihoz.

— Pali bácsi, igazán van magának olyan jó dohánya?... Lássa én szenvedélyes pipás vagyok s az itteni dohányok nem izlenek. Nem adna nekem egy kicsit abból az otthoniból?

Pali bácsinak jó szíve volt különben is, mely szív egy kis szeszes folyadék után még meg is lágyult.....

— Ejnye te kópé — szolt mosolyogva — de jó gusztusod van!..... Gyertek csak ki hozzám a jövő vasárnap, s hozhatsz magaddal annyit, a menyit csak elbirsz.... De a fináncznak el ne árulj ám!.... No gyere, egyél egy kis sonkát, meg egy kis szalonát, meg egy kis hideg nyulpecsenyét, meg egy kis pogácsát....

tékben tartalmaz nedvességet, mely alkalomadtán az erjedést előidézi, már itt a termelőnek azon feladat jutna, hogy a természet törvényének megfelelően, a több-kevesebb nedvességet tartalmazó leveleket osztályozza, azokat külön száritsa, mert kétséget nem szenved, hogy a levelek zsinórra tűzése vagy felaggatása közben a kevésbé-többé nedvduslevelek összekeverése és egyformán kezelése a száradásban, illetve erjedésben nem egyenlő, sőt mi több, hátrányos állapotokat szokott előidézeni, a melyek annál feltűnőbbben merülnek fel, minél kedvezőtlenebb a száradásra befolyást gyakorló időjárás, azt pedig, hogy nedvességi tartalom szerint legyen osztályozva a levél, keresztülvihetőnek gondolom senki sem tartja. Ime! már a termelő itt is szerepel az erjesztés terén! De azt csak annyiban viszi keresztül, a menyiben el sem kerülheti s a tulajdonképeni erjesztést a kincstárnak kénytelen átengedni.

De tehet a termelő — ha nem osztályoz is — sokat arra, hogy dohánya jó minőségű s keelőg erjedt legyen. Teheti ezt először a száritási, másodsor a simitás, csomózás és bálózási eljárásnál.

A száritási eljárásnál, a lankasztás, ritka fűzés, ritka aggatás, mind megannyi tényező, melyek jó szinképződés és kellő erjedésre befolyással bírnak, elegendőkép ajánlva és megvitatva lévén, e téren ismétlésekbe bocsátkozni fölöslegesnek tartom s ezuttal a simitás, csomózás és bálózásról akarok egyet-mást — különösen vonatkozva az ideán tapasztaltakra — elmondani.

Az időjárás, mint már cikkem elején felmenteni alkalmam volt, ugy a száritási, mint a simitási munkának kedvezett, a mennyiben az esőtlen s általában száraz utónyár és előősz befolyása alatt a szív-, vagy kocányégett levél a fűzerek között csak szórványosan fordult elő, ennek kiválgatása tehát sok időt és fáradságot igénybe nem vett. Kőd az egész simitási időszak alatt (okt. 20-tól, decz. 15.-ig)

A czecker egymásután bocsátotta ki magából a finomabbnál finomabb dolgot.

S Pali bácsi meg Franczi jó étvágygyal hozzáálltak az elemőzsiához.

Még az nap közölte Franczi az egyik közbenjárójával, kivel jó barátságban állott, hogy mit mondott Pali bácsi; hogy a jövő vasárnap ki mennek H... ba.

A közbenjárónak, a jó barátának pedig a legelső dolga volt, hogy ugyan-azt elmondta a többi bizottsági tagoknak, kik aztán rögtön elhatározták, hogy megtréfálják Franczit. Közölték a pénzügyőri bizottsággal, hogy ekkor meg ekkor Franczi vasuton H... ba utazik s délután 4 órakor jön vissza s finom szűz dohányt hoz magával... Legyen a pénzügyőri biztos az állomáson, csipje meg Franczit; ők pedig majd a szomszédos Weingruber vendéglőben fogják a további bevárni.

Franczi és a közbenjáró csakugyan ki is mentek vasárnap H... ba, hol Pali bácsi kitudó ebédell megtraktálta őket s délután Franczinak jó csomó válogatott muskatály dohányt adott, ki azt vastag papirosba jól becsomagolta s a csomagot hóna alá csapta. A közbenjáró nem volt

mindössze kétszer fordult elő, egyszer egész napon át, másszor csak délig, a levegő tehát csak mérsékelt nedves volt az egész munka alatt s ha a puhítás mérsékelt fűtött szobában, azon czélból, hogy a simítás, mint az ma még divatban van, egészen laposra eszközölthessék, nem volt is elkerülhető, mégis ki volt zárva lehetősége annak, hogy a levelek tulságos megereszkedése és e miatt gyors penészesedés fordulhasson elő.

A réthati levél — a fogarásról majd utóbb — az idén színre nézve tulnyomólag sárga volt; volt közöttük csekélyebb mennyiségben piros-barna és barna is, petrezselymes azonban (zölden erelt) csak elvétve találkozott és ha hozzá teszem, hogy egészen zöld színű, csakis a hegye levelek között és ez is csak csekély mennyiségben fordult elő, elmondottam mind azt, a mit a levelek színére nézve tudni kell és hogy ezeknek viselkedése a simítás közben a megereszkedésre nézve, milyen volt, elmondom a következőkben.

A zöld színű igen könnyen, a sárga színű és petrezselymes már jóval nehezebben, végre a piros-barna és barna legnehezebben puhult, vagyis legtöbb nedvtartalommal bírt a zöld színű, legkevesebbel a piros-barna és barna, míg a sárga és petrezselymes oly mértékben volt nedves, mely éppen elegendő volt arra, hogy könnyen simítható legyen és kellemetlen következményű utóerjedést ne idézzon elő.

Ha tehát a különböző színű leveleknek a puhulás közben illetlen való viselkedése mellett kellő gond és ügyelem fordítandó arra, hogy azok össze ne kevertessenek, vagyis a csomózás és balozás korrektül vitetett keresztül, bizonyosan eleje vetett a káros következményű utóerjedésnek is a termelő a kincstárra nézve hasznos jó munkát végzett.

De még így is kérdés, vajon a sárga színű, mely még mindig nagyon is elég puhának bizonyult, nem bír-e mégis tulsok nedvtartalommal? Nincs-e nagyon szorosan csomó-

mózva? Nincs-e tulságos szorosan bálózva? Nem indult-e idő előtt erjedésnek? Nem fogott-e penészt stb. stb., mert hogy a csomó külleme tetszetősebb legyen, mintegy kivásalja a kertész a levelet. Az emigy kivásalt és csomózott levelekre reálúnak (ettől azonban már leszoktattuk őket) összepréselik. Már most, ha ily levelek a klvánatosnál több nedvességet tartalmaznak — a mennyiben légmentesen el van zárva előlük a lég — természetes, hogy idő előtt erjedni, sőt penészedni fognak s a kincstári raktárban is, az azért felelős állami tiszt nagy öröme, egészen más manipulációt fognak igényelni, mint például az a piros-barna levelekből összeállított csomó, melyről fentebb azt konstatáltam, hogy legnehezebben puhult.

Az imént elmondottakból látjuk tehát, hogy sokat tehet a termelő a dohány jó minősége érdekében, de a természeti erők határáig mehet csak e téren s a kincstár feladata a felhalmozással, okszerű erjesztési eljárás és osztályozással, a termelő által meg nem előzhető esetleges károknak elijét venni.

Hogy a simítási eljárásnál, különösen nagyon nedves, ködös időjárással, a nagyon laposra vasalást, a tulságosan megereszkedett levelek nagyon szorosa csomózását a kincstárra nézve károsnak s a termelő által kerülendőnek tartom, bizonyitanom nem kell, csak hogy bajos ezt egészen megakadályozni, mindaddig, míg a simítási munkára nézve okszerűbb eljárást nem találunk és ezt által nos utasításkép a kincstár a termelőnek kiadni nem fogja, mert a hol egy teremben 80–100 munkás foglalkozik, mindenki mellé külön felvigyázót kellene állítani, hogy azokat megőrgözt szokatok és hagyására bírja. Hic Rhodus, hic salta! S nagyon áll, mit ezskimen elején mondtam, hogy t. i. a simítás és csomózás kényes munka s hogy jól végeztessék, a termelő egész szakértelmét és folytonos ellenőrködését igénybe veszi.

— Kolbász! kiáltott fel a biztos mosolyogva — falusi kolbász! No, ez épen apropós jön. Az urak ide át vannak a Weingruber korcsmájában. Megsüttetjük hamarjában a kolbászt s jót mulatunk mellette. Menjünk Franczi ur. menjünk!

Most szepent meg még csak Franczi, mert tudta, hogy most már kislú s turpiság. S kénytelen-kelletlen követte a biztost s azon tűnődött, hogy miképen szabadulhatna meg a csávából.

Beértek Weingruberhez, hol már a bizottságok összes tagjai együtt voltak s várták a történéndőket. Semmivel sem ártultak el azonban, hogy tudnak Franczi bajáról, ki halálsápadtan állt meg a sarokban levő ágy mellett s még mindig azon tűnődött hogyan lehetne a csomagot eltüntetni.

— Urak — szólt a biztos — Franczi ur kolbászt hozott H... ról, nagyon jó, finom kolbászt, melyet legott megsüttetünk s megeszünk. Weingruber! s jöjjön csak, nézze, itt van a kolbász — s azzal az ágy felé közeledett, melyen az ominózus csomag hevert.

Franczi még jobban elhalványodott. De nem hiába volt korcsmáros Wein-

A majdan felállítandó országos kísérleti telepnek, a melyekben raktárak is lennének felállítandók, hol a szárítás, elerjesztés, színképződés, simítás, bálózás, különféle fázisain áteset: leveleknek utóerjedése szakferfiak által megfigyelendő lenne, lesz feladata, különösen a simítási munkálat mikénti keresztülvitelére nézve, a termelők számára a kincstár érdekében nagyon kívánatos utasításokat kidolgozni és én erősen hiszem, hogy nem ugyan végképeni mellőzése, de mindenesetre nevezetes módosítása a mostani eljárásnak be fog következni.

Kell még egyet-mást az eszkikkátoros pajtában szegerek aggatottan szárított levelek simítási munkája körül tapasztaltakról elmondanom.

Az eszkikkátorokon szárított levél a legcsekélyebb légnedvesség iránt is nagyon fogékony volt, de a mely gyorsan puhult és ily állapotában igen könnyen feldolgozható is volt, ép ily gyorsan kellett simításával elbánni, mert a mely hirtelen puhult — szárazabbá válván a levegő — ép oly hirtelen száradt meg ujra és száraz állapotában — sokkal ritkábban lévő aggatva, mint a zsinorra fűzött — annyira törekeny lett, hogy vele a meleg szobabani puhítási módot igénybe venni nem lehetett.

A kísérletkép termelt fogarasi dohány körül, fejlődése első stádiumában tapasztaltakra nézve egy előbbi cikkemben már beszámoltam.

Fenn kell tartanom akkoriban közzétett azon nézetemet, hogy a mag, melyet kaptam, elfajzott volt. Mert az évekkel ezelőtt általam szinte csak kísérletkép termelt e faj dohány levelei határozottan tojásdad alakúak voltak, a mostaniak pedig darda alakúakká fejlődtek és jóval később értek be, mint a velük hasonló talajon tözsomszédságukban termelt réthatiak, mely eset pedig az első kísérlet alkalmával nem merült fel.

A mi a levelek színét illeti, a 400 □-öles kísérletit éren termettek, megtartották azt a bi-

grüber. Rögtön átlátta, hogy itt valami baj van. Gyorsan odaugrott az ágyhoz; magához ragadta a csomagot s rohant ki vele.

A biztos hiába kiáltozott utánna:

— De Weingruber ur, csak meg kell néznünk vajon friss, vagy füstölt kolbász van-e a csomagban?

Mikor a biztos Weingrubert a konyhában megtalálta, a kolbász már vigan sistergett a tűzhelyen.

— Hol a papiros, a mibe a kolbász volt csomagolva? — kérdé álmélkodva és bosszankodva a biztos.

— Itt van kérem alássan — válaszoló Weingruber s azzal kinyitotta a takaréktűzhely ajtaját. Persze már csak elhamvadtt papiros részek voltak láthatók.

A biztos dühösen mormogott valamit s azzal visszaballagott a vendégszobába.

Rövid idő múlva megjelent Weingruber, egy folségesen illatozó tállal a kezében.

— Itt a kolbász, urak — szólt — jó étvágyat biztos ur!

A biztos urnak e napon nem izlett a falusi kolbász.

dohányos. ő inkább csak a jó ebéd kedvéért ment ki.

A mint a vonat délután 4 órákor megérkezett N... re, Franczi kiszállt s nagy rémületére azt veszi észre, hogy a kijáratnál két fináncz áll, a perronon pedig maga a pénzügyőri biztos jár fel s alá.

— No most végem van, gondolá Franczi s egyszerre halotthalvány lett s nem mert se jobbra se balra menni s tanakodott magában, hogy mit csináljon.

— Gyere már Franczi, szólj hozzá a közbenjáró. De Franczi csak nem mozdult s szinte remegett a félelemtől.

— Mitől félsz? — kérdé a közbenjáró.

— Hát nem látod a finánczokat — megesisznek, végem van, hebegte Franczi.

— Dehogyan is van véged, Gyere csak! Ha kérdik tőled, hogy mi van a csomagban, hát mond hogy kolbász s meglásd, nem lesz semmi bajod.

Franczi csakugyan összeszedte magát s a kijárást felé ment.

Kérdi tőle a biztos: »Uram, mi van abban a csomagban?»

— Ko... ko... kolbász, dadogta Franczi s majd kieesett kezéből a gyanúsított csomag.

zonyos tetszetős piros-barna színt, mely en-
gemet annyira csábított, hogy vele még egy
kísérletet tegyek, a 600 □-öles téren termeltek
azonban — 54 kg. kivételével, mely világos
barnává vált — sötét-barnára száradtak, minek
a szárítás körül követett eljárási mód (előző
lankasztás nélkül kiaggatás a forró napra) le-
hetett az oka, a mi miatt azonban különösen
mikor a fentebb érintett egyik területen a szin
igen jó bevált, még a fogarasi dohányra a
»percat«-ot kimondani nem kellene, de úgy
látszik, hogy nemcsak a színben nem ütötte
meg a mértéket, hanem finomsága sem volt
— legalább a beváltó állami közeg izlésének
— megfelelő, mert a 400 □-öles területről
mindössze finom 2-od osztályt 38 kilót és 38
frt középfinom 3-ad osztályt 4 kilót és 38
frt, összesen 112 kilót váltott be, mely osz-
tályozási arány szerint egy kat, holdra finom
2-od osztályt 152 kiló, középfinom 3-ad osz-
tályt 296 kiló, összesen 448 kiló esnék, 105
frt, 12 kr. kat. holdankénti bruttóbevétellel,
a mi igen silány eredménnyel mondható akkor
mikor ugyanazon gazdaságban a kísérleti tér
tözsomszedságában, tehát teljesen egyenlő tén-
nyezők közreműködésével a rétháti fajból 968
kiló átlagtermés esik kat. holdanként 303 frt
19³⁰ kr. bruttó bevétellel.

A 600 □-öles területen, melyen pedig a
levelek kevésbé kedvező szinalakulást nyertek,
mennyiségileg legalább kedvezőbb volt a termés,
mind a mellett a végeredményben itt is a
réthátiól messze elmaradt.

Hiába! Sok tényező működött közre
ahhoz, hogy az eredmény ezuttal ne legyen
kielégítő. a miből az az egy dolog bizonyos,
hogy kísérleteket nem egy-let évig, hanem
évek során át kell tenni, egy és ugyanazon
faj dohánynyal, mert biztos következtetést
egyik-másik fajnak tulajdonaira nézve csak
úgy vonhatunk, ha azokkal különböző talaj-
jokon különböző éghajlati viszonyok közre-
működése mellett, hosszabb ideig tartó kísér-
leteket tettünk, ily kísérleteknek teljes alapo-
sággal kerestélvételre csak a kincstár képes,
mert elegendő eszközök csak neki állanak
rendelkezésre és első rendben az ő érdeke
követeli meg azokat és én megint csak azon
felkiáltással végzem cikkemet: »Országos do-
hánytermelési kísérleti állomások, jöjjön el a
te országod!«

Szilárd János.

Még valami a minta-csomókról.

A „Magyar Dohányuság“ f. é. 3. szá-
mában megjelent, a minta-csomókról érte-
kező, bő tájékoztatást eláruló cikk,
alkalmat ad, hogy az ügyhez én is röviden
hozzászóljak.

A legnagyobb határozottsággal osztom
az ujonan előtérbe nyomult nézetet, hogy
a mintáknak nem lehet az a célja —
mint jelenleg — hogy 1.-szőr, a legjobbat,
t. i. az árhirdetmény paragrafusáiban elő-
sorolt feltételeknek mindenben pontosan
megfelelő »megttestesítését« képezzék, 2.-szőr,
hogy a beváltás alkalmával a legjobb
és legszebbnek, minden gyakorlati cél
nélkül, csak kiállítását, képezzék, hanem
igen: hogy a termést képviseljék, akként,
hogy arra felszólamlás esetében, hivatkozás
történhessék, mint oly mintára, mely a ter-
més, nem legjavát, hanem annak átlagát

képviseli, vagyis, mely jó és mely gyonge-
áru még az illető osztályba sorozandónak
megengedettnek, ennek folytán képviselniök
kell minden osztálynak javát, középminő-
ségét és gyengéjét, tehát minden egyes
osztálymintának 3 csomóból kell állnia,
egy jó, egy közép és egy gyengéből, de
mely utóbbi, — tulajdonságainál fogva —
még ezen osztályhoz tartozik, tehát a 3 csomó
mind felfelé, mind lefelé, mint egy végső hatá-
rát képezzék. Ekként összeállítva, lehet
aztán képviselve a volt »ártereken és rét-
földeken termesztett nagy, de minden le-
írást gunyolódó félig nyers levelek« is egy
csomója, mert ezeket is csak beváltani kell,
tehát hadd legyenek képviselve a minták-
ban is.

Itt szükségesnek tartom, megemlíteni,
hogy a csomók összeállításánál, a leg-
nagyobb szakismerettel és megfontolással
meg legyenek bírálva a mintákban az ár-
nyékban száradt és — a legtöbb esetben
még zöld, de minőségileg majd mindég
oly értékes és nagybecsű levelek, melyek
a laikus előtt, éretlen kevés értékeknek
látszanak és melyek tudvalevőleg csak
nyers állapotban mutatják a csak szakem-
ber által félre nem ismert visszatsző szint,
amely a kiállott erjedés után aztán azt a
finom, bársonyos, hamvas, homályos, fény
nélküli zománzat mutatja, amely az igazi
jó szivaron oly becses és amely után a
szivar-nyencz kapkod, félre lökvén a fényes
szépségűeket, akár csak a kuliszák mögött
a balettánczosnők közt válogatna. — ohó,
de hova vétedtem?!

Itt a minták megbírálásánál különösen
ajánlanám, nem annyira az imponáló, fényes
szín és tekintélyes nagyság, de igenis a jó
minőség és finomság tekintetbe vételét,
mert de sokszor látunk igen szép színű
dohányt, mely néha sokkal rosszabb a
kevesebbé viritó színűnél! És a szives ol-
vasó figyelmét arra bátorodom még fel-
hívni, hogy a valódi havannah, vagy
manilla szivarok boríték dohánylevelei épen
nem imponáló szépségűek, de aztán mily
belső tartalommal bírnak!

Azonban nem csak a minőséget, de az
égési képességet is tartom a megbírálásá-
nál első sorban nagyon is fontosnak és
utána mindjárt következik fontosságra nézve
a szervezeti finomság, a bordák vékony-
sága etb., a viritó szín pedig legyen az
utolsó, de akkor is ne az határozzon, hanem
a jó szín.

Ez irányban haladva, reájönnék a gyár-
tási ágak és nem az osztályozás szerinti
beváltásra, amelyben néhány évvel előbb
némi tapasztalatokat szerezhettem, de melyet
jelenleg még időelőltűtinek tartok, habár úgy
rémlik előttem, mintha annak, mint az igazi
jó beváltás módjának, a jövőben bekövet-
keznie kellene.

Visszatérve a mintákra, előzőleg meg-
említettem, hogy azokra hivatkozni lehes-
sen. Hogy tehát a termelő előforduló
esetben az egyes leveleket sajátkezűleg
lapozgathassa, t. i. hogy a csomókat belül
is láthassa, ami jelenleg lehetetlen, mivel
azok a szekrényben, már az első héten
annyira megszáradnak, hogy azokhoz hozzá-
nyulni nem lehet, — az vizzel sem lehet ezen

segíteni, mivel az megfagy, a meleg víz
pedig gőzt fejleszt, amely a leveleket meg-
támadja, így tehát a mintákat akként
kellene elhelyezni, hogy azok egy ládában
több réteg ponyvával legyenek betakarva
és így a megszáradástól megóvassanak.

De igen fontosnak, sőt elkerülhetetlen
szükségesnek tartom az üvegszekrényeket,
azon czélból, hogy az előző évi minták
benne tartva, a termést legalább 2 éven át
összehasonlítani lehessen, mely több oknál
fogva nagy fontossággal bír és annál több
jelentőséget nyer, mivel ezuttal a minták,
az igazi természetesek az illető évről meg-
egedett átlagát fogják képviselni, tehát
majd csak tényekkel állunk szemben, nem
mint jelenleg, amikor a felelet mindég csak
az: »olyan nincs«.

És épen zárt helyen kell ezen előb-
beni évi mintáknak elhelyezve lenni, a hol
jól megszáradhatnak, anélkül hogy a
penszngombák hozzá érhessenek, — erre
tehát kiválóan alkalmasak az üvegszek-
rények.

Más cikkemben — ha ezen igény
telen soraim kedvező fogadtatásban része-
sülnek — a minta csomók megkerítéséről,
összeállításáról szándékozom szólni.

X.

A fahamu, mint dohánnyágya.

Ezen már sokat szellőztetett themáról,
dr. Nessler tnr., udvari tanácsos, a mező-
gazdasági hetilapban ezeket írja:

400 mtrm fahamu ajánlatik megvé-
telre, 1 márka és 15 fillérel mtrmázsán-
ként. — Az itt megejtett vizsgálat szerint
ez tartalmaz: 2 08% phosphorsavat és 6%
káliit. Ezen alkotrészek tehát itt nem drá-
gábbak, mint a Thomas-liszt és a Kainit

A dohány éghetőségét a káli tartalom
minden kétséget kizárólag emeli meg el-
lenben a klor csökkenti. Például a kitünő
éző Portoriko és Szumatra dohányok
5, míg a mi dohányaink nem ritkán 2%
aluli káli tartalmuak.

A dohánnyra, mint trágyaszor, a fa-
hamu vált be legjobban. A tengerentuli
államokban, hol a legkitünőbb dohányok
termelteknek, a dohányt főleg fahamuval
trágyázzák.

Néhány hó előtt egy dohánytermelő
Connecticutból volt nálam és közölte ve-
lem, hogy ott, oly helyeken, ahol más
trágyaszert alkalmaztak: rossz dohányt
nyertek, s mikor ismét visszatértek a fa-
hamuval trágyázásra, dohányuk megint
megjavult Egy hektár, jövőben dohány-
nak szánt földre, januártól márcziusig 25
mtrm (holdanként mintegy 7—8 mtrm)
fahamut használnak fel.

A dohánytermő vidékeken, a földek
és mezők a legnagyobb mértékben ajánl-
ható a fahamuval való trágyázás, melynek
kitünő hatása már rég ismeretes. Egy
hektárra 16—20 mtrmáza, tehát egy
holdra mintegy 5—6 mtrm használandó.

(»Süddeutsche Tabakzeitung«)

A dohány minőségének javítása Németországban.

Többször említettük már, hogy Né-
metországban mennyire forszirozzák mi-
ndenemű kísérletek által a dohány minő-
ségének javítását.

Mint a »Süddeutsche Tabakzeitung« írja:
ujjában a legtekintélyesebb kereskedelmi
kamarák is behatóan foglalkoznak e kér-
désrel, s ezek egyike, a kormányhoz kö-
vetkező felterjesztést intézte:

Örömmel üdvözlöttük ama kezdeményezést, hogy a múlt év márczius havában, Karlsruheban, a porosz, bajor, württembergi, badeni, hesseni, elzász-lothringiai kormányok, valamint a német gazdasági-egyesület, a mannheimi dohánytársaság, a német káli-művek igazgatóságának, illetve ezek képviselőinek részvétele mellett, beható tanácskozások folytak, megállapítandó terv szerinti közösen eszközözendő dohánytermelési-, továbbá a trágyázási és művelési kísérletek módzatainak megállapítása tárgyában, amelyek folytán elhatározott egy központi kísérleti állomás felállítására, melyre az elzász-lothringiai kormány hozzájárulásával, a strassburgi dohánygyár telepe jelöltetett ki.

Hogy a dohánytermelés javítása mellett, a dohányvetélinek — annyi pénz — jelenlegi módját is multhatlanul szükséges megváltoztatni: azt mi már 10 év óta hangsúlyoztuk. Azonban minden panasz és leverő tapasztalat dacára, lehetetlennek látszik, a már annyira elítélt tető (eresz) alatti vétel módjának kiirtása. Már 10 évvel ezelőtt megkísérlettük, a dohányvetélre nézve usancok behozatalát és általános szabályok felállítását, s ezek iránt az illetékes körök érdeklődésének felkeltését.

Sajnos azonban, kezdeményezésünk rokonszenv helyett ellenzéssel és közönyösséggel találkozott, sőt határozottan vissza is utasított, úgy, hogy kénytelenítve éreztük magunkat, ezen — a közjóra irányuló minden további törekvésünkkel felhagyni. — A sajnálatra méltó állapotoknak javítására nézve, a nagykereskedés belügyministeriuma által kezdeményezett intézkedésektől sem lehet sikert reményelni, miért is újabb az összes dohánytermelőknél szorosabb szövetségbe lépése ajánlatot, — mely elé a reális dohánykereskedelmi érdekeltek bizonyára nem fognak akadályokat gördíteni.

Az orsz. m. gazdasági egyesület dohánytermelési bizottságának működése, az 1891/92. egyleti évben.

Ámbár lapunk olvasói jól ismerik az orsz. m. gazd. egyesület dohánytermelési bizottságának a hazai dohányügy érdekében kifejtett áldásos működését, de — hogy teljes tájékozást és áttekintést nyújtsunk a bizottság ügybuzgó tevékenységéről — érdemesnek tartjuk a bizottság működéséről szóló jelentést, az egyleti évkönyv nyomán, a maga egészében közölni, amint következik:

Bizottsági elnök: gróf Desseuffy Aurél, — előadó: Szilassy Zoltán.

A dohánytermelés terén az utóbbi években tetemes emelkedés vehető észre minden vonalon, a minék főindító oka az 1887-iki dohányjövédéki törvény rendelkezéseiben rejlik, a melyek míg a dohánytermelőkre látszólag igen nagy terhet rótnak, főleg a kötelező pajtáptékezés és a pajtákbán az átjárók készítése által, addig éppen ezen rendelkezései által a dohányanyagnak jobb kezelését elősegítvén, a jobb minőség előállítására direkt behatást gyakorolnak, de a dohánybevéltési áraknak némi emelése és méltányosabb megszabása a termelőket a jobb minőség előállítására indirekte is hathatósan buzdítja. Mind ezek mellett azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a jövédéknek azon törekvését sem, hogy a dohánytermelést a kiszagdák köréből kivenni és főleg a nagytermelők által gyakoroltatni iparkodik. Minék következtében a dohány minőségi javulása okvetlenül fokozatosan következik be, mert a nagyobb dohánytermelők nagyobb szakértelemmel jobb dohányt állítanak elő, annál inkább, mert a nagy termelő a szükséges befektetéseket és beruházásokat is sokkal könnyebben eszközöl-

heti, mint a kistermelő és ezeken kívül pedig az is kell, hogy figyelembe jöjjön, miszerint a kistermelő még a legszigorúbb ellenőrzés mellett is dohányuknak legjavát elcsempészik és kéz alatt magánosoknak eladván, a jövédék ezektől még a legnagyobb ellenőrzés mellett is csak a silány dohányt kapja meg a beváltás végett. Az 1887. dohányjövédéki törvény ugyan főképp azon rendelkezése által, hogy megvonta a nyers dohány kiszolgáltatását a termelők számára, a csempészetnek nagy akadályt gördített útjába, mert a nyers dohány kiszolgáltatásának megszüntével, az esetleg forgalomban talált nyers dohány nem lehet más, mint csempészt, s így ezek forgalomba hozói és fogyasztói a csempészetért okvetlenül felelősségre vonhatók. A dohányjövédék azonban maga is nagyban hozzájárult a minőségi termelés emeléséhez azért, hogy többször meghallgatván a termelőknél kívánságait, azokat a kölcsönös megbeszélések alapján iparkodott orvosolni.

Az orsz. magyar gazdasági egyesület dohánytermelési szakosztályának jutott a feladat, a dohánytermelő gazdák óhajait napirendre tűzve, az érdeket gazdák és jövédéki igazgatóság együttes tárgyalása alá bocsátani. És kötelességünknek tartjuk ehelyütt is elismeréssel és köszönettel említeni meg azon meleg érdeklődést, melyet a dohányjövédék érdemes igazgatója: Graenzstein Béla ur ezen értekezletek iránt mindenkor tanusított, azokban személyesen is résztvevett és a megfelelő felvilágosításokat és utbaigazításokat megadván, lehetővé tette, hogy a dohánytermelési szintjének emelése a kölcsönös óhajok és kívánságok lehető kielégítése mellett évről-évre fokozódik.

A dohánytermelési szakosztálynak értekezletei mindenkor nagy látogatottságnak örvendettek, s azokon egyetlenik után oly kérdések nyertek megoldást, melyek a magyar dohánytermelő gazdáknak egyrészt, másrészt pedig a jövédéknek a dohánytermelést és értékesítést és ezáltal annak jövédelmességét nevezetesen mértékben megkönnyítették.

Egyik legfontosabb kérdés volt az 1887. évi dohányjövédéki törvény azon intézkedésének minden érdekelte fél irányában való megfelelő enyhítése, melyszerint a törvény a dohánypajták szükséges méreteit és beosztását, valamint a simító helyiség kötelező létesítést előírva, ezáltal a régi pajtákkal bíró dohánytermelő nagy mértékben sújtotta, mert ezen intézkedés oly nagy mértékű befektetéseket követel a termelők részéről, melynek teljesítése által a dohánytermelési jövédelmessége, legalább az első években, tetemesen csökkent. Igaz, hogy maga a törvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet a törvény ezen rendelkezésének teljesítését nem azonnal az életbeléptetés időpontjától kezdve követeli, hanem a régi pajták átalakítását fokozatosan írja elő, és csak az új pajták létesítésénél ragaszkodott a törvény előírta követelményekhez, azonban még a fokozatos átalakítás is mindössze két évi időtartamra szorítkozván, nagy terhet képezett. Ezen irányban a szakosztályban folytatott tanácskozások azonban meggyőzték a jövédék igazgatóságát arról, hogy a termelő közönségben a jóakarata törvény betűszerinti követéséhez meg van, azonban az anyagi eszközök hiánya nem engedi azt oly aránylag rövid idő alatt teljesíteni, csakis rendkívüli terhes anyagi áldozatok árán, miért is engedve a szakosztály által előterjesztett kérelemnek, a törvény ezen rendelkezését még egy évvel kiterjesztette és annak elmúltá után, az új dohánytermelési engedélyek kiosztása alkalmával újabb figyelemztette a termelőket a törvény ezen követelményének teljesítésére, úgy hogy a törvény ezen rendelkezése a kikötött 2 év helyett tulajdonképpen csak 4 év alatt hatott végre.

(Folyt. köv.)

Egy nagy és látszólag gyenge termés Cuba szigetén.

A „Süddeutsche Tabakkzeitung“-nak írják Cubáról:

Közel egy éve, hogy az önök oly távoli, de nálunk mégis szívesen olvasott lapjának nem irtam. De nem akartam az amerikai és európai újságok kedvelt tudósítási módjával a küzdelmet felvenni.

1892. január havában megírtam volt, hogy az aratási eredmény oly nagy lesz, minő alig volt még a szigetén. de a minőségéről nem nyilatkozhattam valami kedvezőleg s az eredményt ezt igazolta is. És ha most bizonyos tudósítók, változó hangulatokba, a szerint amint a borgóz hozza magával, Boddegától New-Yorkig hangoztatták siralmas panaszait a rossz termésről: ez a minőségre nézve némileg igaz lehet, de a mennyiségre nézve teljesen alaptalan és inkább tendenciosusnak mondható.

A 92-iki termés nagy volt s azt hiszem, nem kellett volna az embereknek magukat eljlesztetni hagyni, a választás hiánya miatt, mert a dohány mindenestre vétre alkalmas volt. De ha a szárazság tovább tart a telepeken, akkor a 93-iki termésre egyáltalán nem valami fényes kilátásaink lehetnek.

Ítéletet mondani nem akarok, hanem csakis az egymásután felmerülő újabb adatokról kívánok értesítést adni a következőkben:

Az 1892-diki rossz termésről annyi hátrányos körülmény jelezte, hogy mindenki meg volna lepette, ha a helyzet változnék, ami azonban még mindig lehetséges. A Vuelta-Abajoi-i termési kilátások sem mondhatók valami rózsásoknak. A dohánytelepeken október 23. óta egy csepp eső sem volt. A fiatal növények, a nagy szárazság miatt nem fejlődhettek és hervadtak, sárgásaknak látszanak. Minthogy feldvást északi szelek uralkodnak, a levegő roppant száraz és semmi, vagy csak kevés remény van a helyzet javulására. Egy erős kiadó eső, e perczen mindenkit, aki csak dohánnyal foglalkozik, ugyancsak megörvendeztetne. Időközben az üzerek és a városi kereskedők a sziget belsejébe küldték ügynökeiket, hogy az ültetvényesektől minden használható dohányukat összevásároljanak s ezért az árak itt meglehetősen emelkedtek. Az egész 1892-diki dohánytermés, oly nagynek jelezte, minő még alig volt az Antillákon. Az eredményt mintegy fél millió csomagra teszik, míg 91-ben csak 300,000 csomag volt a termés. A szivargyárak nagyon el vannak foglalva s zivarkákban oly nagy a megrendelés, melynek ez időszert lehetetlen megfelelni.

Az amerikai kereskedők még mindig a vásáron vannak, hogy a megfelelő partietek lefoglalják, különösen a Remedios-fajtat, melyben már is nagy mennyiségű kótekek történtek, 34–42 dollárig per qtl. Az árak szilárdul tartják magukat, főleg Choice, Remedios vagy Santa-Clara fajtakra, melyek nem nagy mennyiségben vannak a vásáron képviselve. Partidos és Vueltas fajok 40–45, sőt 50–55 dolláron kelnek. A silányabb mennyiségűek majdnem teljesen eltűntek s a nagy kereslet folytán mindenhol magas árak vannak.

A tartós szárazság folytán, melyet minden dohánytermelő vidékről egyaránt jeleznek, az új termésre való kilátások sem biztatók. S a gyenge termésre nézve már az időjárás kisebbmértvű változása sem sokat segítené. Az amerikai kereskedők ugyan időközben már többnyire távoztak, de azért a vásár még mindig igen élénk. Alig lehetséges elegendő fuvart szerezní, az áraknak a vasutól átvételére és a hajókhoz való szállítására, minthogy ezer száma érkeznek a bálók a belföld

raktárakból. Az árak mindczen fajta jó dohánnyal szállárdan állnak, s ha a Vueltta-Abajo-i kerületben hamarosan be nem áll az esőzés, úgy még felebb is fognak emelkedni, mivel a termésre a nagy szárazság már is igen károsan hatott.

Most értesülünk, hogy végre megjött a várva-várt eső, mely a havanai új termésre mindenesetre jó hatással leend. De hogy mennyire: azt most még nem lehet megítélni, miután a hosszú szárazság miatt a kár, már is igen jelentékeny.

IRODALOM

Az orsz. magy. gazdasági egyesület évkönyve az 1891/92. egyválti évről. Szerkesztette az egyesület tisztikara. Azon nagyszabású és sok oldalú tevékenységről, melyet az orsz. m. gazdasági egyesület, nemzetgazdaszatunk minden ágának felkarolása körül, a múlt évben is oly szép eredménnyel és elismerésre méltó buzgólkodással kifejtett, érdekes és tanulságos attekintést nyújt az egyesületnek évkönyve. A gazdaközönség eléggé ismeri és érdekesen méltányolja is az egyesület működését, s így szükségelt az arra e helyt bővebben kiterjeszkedni, tehát csakis az évkönyv néhány érdekes adatainak felsorolására szorítokunk. — Az egyesület tagjainak száma volt 1892. márcz. 14-ig: 408 alapító és 1249 évdijs, vagyis összesen 1657, az előző évihez képest tehát a tagszaporulat 407 volt. — A jelzett évben tartott 1. rendkívüli közgyűlés, 10 igazg. választmányi és 52 szakosztályi ülés. — A pénztárforgalmi kimutatás szerint, az egyesületnek 1891. évi bevétele 75.548 frt 08 kr., kiadása pedig: 72.843 frt 68 kr. e szerint pénztári maradványa 2704 frt 40 kr. volt. — A vagyonkimutatás szerint: az aktívák összege: 431.792 frt 30 kr., a passzívák összege: 24315 forint 46 krajczár, tehát a tiszta vagyon: 407.476 forint 84 krajczár. — Az 1890. évihez képest, az 1891 évi vagyonszaporulat 47.384 frt 66 kr. Az évkönyv minden egyes szakosztály működésének több m. zsanatait külön jelentésben tünteti fel, (ezek közül érdemesnek találtuk, az olvasóinkat leginkább érdeklő dohánytermelési bizottság működéséről szóló kimerítő jelentést, lapunkba is egész terjedelmében felvenni.) — A hazai mezőgazdaság és az egyesület körül érdemeiket szerzett férfiak közül: Nagyvathy Jánosnak, mint a Magyarországon, magyar nyelven, a mezőgazdaság külföldi ágaira kiterjedő első nagyobb szabású irodalmi mű: a »Szorgalmas Mezei Gazda« írójának; és Kacsovics Lajosnak, a m. gazd. egyesület első titkárának arcképe és Galgóczy Károly által írt életrajza is gazdagítja az évkönyvet, mely az egyület tagjainak névsorával végződik. — Megemlíthetjük itt még egyidejűleg, hogy az egyesület gazdag könyvtára, az 1891/2. évben szakszerűen rendeztetett és katalogusba vétetett, s a kiadott pontos czimjegyzék szerint: 7034 kötetben 4388 művet tartalmaz.

„A gazdaságok berendezéséről“. Irta: **Vörös Sándor,** a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatója. A 74 oldalra terjedő füzet — miként a szerző, bevezetéképen írja — azt akarja röviden és egyszerűen elmondani, hogy milyen rendet, beosztást kövessen a gazda, a birtokán, arra nézve, hogy a gazdálkodás végcélját: a lehető legmagasabb s egyszerűbb a legértékesebb jövedelmet elérhesse. — A mű, négy fő részre osztva, szól: I. A gazdasági rendszerről; II. A helyes gazdasági rendszer akadályai s azoknak elhárításáról; III. A gazdaság fő ágainak berendezéséről; IV. A gazdasági felszerelésről. — Általában igen hasznavehető, praktikus tanácsokat és utmutatásokat tartalmazó kis munka, mely megérdemli, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. — Az erdélyi gazdasági egyület könyvkiadó vállalatának ez a XX dik, illetve az V. évfolyam 4. füzeté; — ára 45 kr.

VEGYESEK

Teljes tisztelettel felkérjük mindazokat a t. előfizetőinket, akiknek az előfizetése december végén lejárt, valamint azokat is, akik még előbből némi hátralékban vannak, hogy — amennyiben az illető beváltóhivataloknál elő nem fizettek volna — szíveskedjenek az előfizetést — most már közvetlenül a kiadóhivatalnál — mielőbb megújítani.

— **A dohányjövődék pénztári eredménye.**
A múlt év IV. évnegyedének pénztári eredményeiről, a pénzügyministerium által közzétett kimutatások szerint, a fent jelzett időben, a dohányjöv. bruttó bevétele volt: 12.623.713 frt 68 $\frac{1}{2}$ kr., — tehát az 1891. év hasonló időszakában elért 11.999.747 frt 37 $\frac{1}{2}$ kral szemben, az 1892. évi bevételi eredmény 622.966 frt 31 kral *kedvezőbb*; — s ugyanazon időszakban a bruttó-kiadás volt: 5.695.224 frt 54 kr., — tehát az 1891. év hasonló időszakának megfelelő 6.636.850 forint 50 kral szemben, az 1892. évi kiadási eredmény is 941.625 frt 96 kral *kedvezőbb*; — e szerint a bruttó bevételek és kiadások pénztári eredménye az 1892. év IV. negyedében, az 1891. év hasonló időszakához képest, mindössze 1.565.592 frt 27 kral volt *kedvezőbb*, — ami a dohányjövődék évi tiszta jövedelmének folytonos emelkedését bizonyítja.

— **A Karsaiak dohánya.** Karsai Albert és Vilmos, Boldogháza községi dohánytermelők, az általuk — 1892. évben, 60 katasztr. holdról termelt dohányból, következő beváltási eredményt mutattak fel: válogatott b) osztály 10.263 klgm, I. osztály 16.879 klgm, II. osztály 15.449 klgm, III. oszt. 18.660 klgm. összesen 61.251 klgm., — 12.498 frt 12 kr. értékben; — a holdanként álag tehát: dohányban 1021 klgm, s pénzben 203 frt 30 kr., a métermásánkénti álag pedig 20 frt 40 kr., vagyis a legnagyobb álag, melyet termelő, a budapesti körzetből, múlt évi termése után elért. Gyönyörködést vált a gazdag színvételű és a példányság pontos csomózás, mely szerint a bálakból kibontakozott minden egyes dohányrészlet, a színezés legapróbb nuancei és alak szerint külön voltak választva, nem az egyes csomókban, hanem az egyes bálak csomói annyira egyforma színű és alakú levelekből álltak, hogy a tojásoknak egymáshoz hasonlóságáról való szóárás teljesen reakció illett, — és minő hatásos színvételük! — hol megnyerő, hol vonzó, hol hódító! — Egyszóval: a Karsaiak dohánya általános elismerést és diadalt aratott.

— **Lapunk szerkesztőjétől** ismét egy hosszabb közlemény jelent meg a »Süddeutsche Tabakzeitung« f. é. 9. számában, amelyben az 1892. évi termés minőségi és mennyiségi viszonyait, a folyamatban levő beváltást, annak módosításait, az osztályok szerinti beváltási árakat, s a magyar dohányveresek delmi részvénytársaság működése által a kivétel terén már is elért rendkívüli lendületet és a társaságnak jövőbeni nagy reményekre hivatottságát ismerteti.

— **Franciaország dohányfogyasztása** az utolsó 16 év alatt jeletékeny növekedett: — 1874-ben ugyanis az összes fogyasztás 288,845 métermázsát, 1891-ben pedig már 358,138 métermázsát tett. A fogyasztás azonban nem minden irányban növekedett egyenlő arányban, hanem a legnagyobb mérvű növekedés a dohányzása használt dohány mennyiségénél mutatkozott, a mely ezen idő alatt 213,483 métermázsáról 291,100 métermázsára emelkedett; — a bagó alakjában elfogyasztott dohány mennyisége szintén növekedett, mert így alakban 1874-ben 9625 métermázsára, 1891-ben pedig 12,463 métermázsára dohány használatot fel. A mi ellenben a burnót fogyasztást illeti, ez csökkenőben van, ugyanis 1874-ben 65,736 métermázsára, 1891-ben pedig már csak 54,074 métermázsára került fogyasztásra.

— **A gazdasági előadások,** melyeket az orsz. m. gazdasági egyület, a közelmúlt napok-

ban rendezett, a gazdaközönségnek oly nagy részvétele mellett folytak le, hogy a jelentkezők nagy számára való tekintettel, az előadások nem is a »Köztelek« termében, hanem a természettudományi társulat tágasabb helyiségében tartattak meg. Az előadások közül a dohánytermelő közönséget főleg kettő érdeklő különösebben, u. m. Cserháti Sándornak: »A műtrágyázás terén tett legújabb tapasztalatokról« és dr. Horváth Gézának: »A kártékony rovarok elleni védekezésről« tartott előadása, — ezekre tehát jövő számunkban még visszatérünk

— **Felolvasás a dohánytermelésről.** Lapunk szerkesztője felolvasást fog tartani az orsz. m. gazdasági egyesületben, a dohánytermelés főbb tényezőiről, tekintettel a külföldi viszonyokra. A felolvasás idejéről t. olvasóinkat előre értesítendjük.

— **A magyar gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíj-egyesületének igazgató választmánya f. hó 2-án a »Köztelek«** Bujanovics Sándor elnöke alatt ülést tartott, melyben a folyó évek elintézése után elhatározta, hogy a segély-egyesület és a *nyugdíj-szövetkezet alakuló ülését április hó 3-án* délelőtt 9 és 10 órákor tartja meg. A részletes táblázatokat és azok magyarázatát tartalmazó füzet már elkészült és e napokban fog az ország minden részébe szétküldetni. A füzethez mellékelt belépő kötelező nyilatkozat f. é. márczius hó 25-ig küldendő be, annyival inkább, mivel az ezután vagyis az alakulás után jelentkezők a tartalék-alap javára beiratási díj czimén 10 frtot tartoznak fizetni. A kik ily fizetést nem kaptak volna, azoknak a segély-egyesület irodája (Budapest »Köztelek«) kívánságra készségesen megküldi. Elhatározatot, hogy a szövetkezet tagjai lehetnek: földbirtokosok, földbérlet, gazda- és erdőtisztek és ezeknek alárendelt alkalmazottak. — Az alapszabály tervezetet a végrehajtó bizottság a jelentkezőknek az alakuló gyűlés előtt fogja megküldeni. Végül a választmány 6 gazdatiszt öszvegyének 550 frt összegű segélyt és 2 folyamodónak 150 frt összegű ösztöndíjat szavazott meg.

Szerkesztői üzenetek.

Kérem. A tektis, dohánybeváltó hivatali kezelő és beváltótiszt urakat teljes tisztelettel és bizalommal felkérjük, hogy — ahol a beváltás még véget nem ért — lapunkat a termelők figyelmébe ajánlani és előfizetéseket gyűjteni kegyeskedjenek. Kérjük egyszerűen a beváltás befejezte után a gyűjtőlevelek szives beküldését, hogy az új előfizetőknek a lapot azonnal expedíálhassuk.

Tek. Dr. F. G. urnak, Nagyvárad. Gazdasági és veterénymagvak beszerzésére, legjobbn ajánlhatjuk, a jó hírnévnek örvendő **Haldek Ignác** fővárosi mágkereskedő céger, (Budapest, Károly körút 9. sz.)

Tek. Gartner Fülöp doh. bev. hiv. kezelő urnak, Hajdú-Dorog. Megkaptuk a gyűjtőívet, 29 egész éves (közte 21 uj) előfizetővel s a reményen felüli szép eredményért, illetve ennek elérése érdekében kifejtett szives fáradozásai és nagybecsű jóakarataért, fogadják hálás köszönetünket.

Tek. Csázik Péter doh. bev. hiv. kezelő urnak, Kápolnán. A III. gyűjtőívet, 14 (közte 4 uj) előfizetővel megkaptuk s lapunk terjesztése körüli állandó buzgólkodásáért sietünk újból mély köszönetünket nyilvánítani.

Tek. — zay urnak. Nagyon örülünk, hogy hosszabb hallgatás után újra ülvözölhetjük lapunk hasábjain A köszönetelt vett jóízű tárczaizlakunkat kérjük mielőbbi folytatását.

Tek. m. kir. dohánybeváltó hivatalnak, Budapest. A beváltás véget érven, nem mulaszthatjuk el, a lapunk iránt tanusított kiváló jóindulat és sikeres fáradozásért, úgy tek. Bóka E. kezelő urnak, valamint a beváltó bizottság összes t. tagjainak, ismételten hálás köszönetünket nyilvánítani.

Tek. Pleny István doh. bev. hiv. kezelő urnak, Battyány. Vettük a gyűjtőívet, 14 (közte 5 uj) előfizetővel s nagyon köszönjük sikeres fáradozásait és becses támogatását.

Tek. m. kir. dohánybevitő hivatalnak. Nyiregyháza. Megjött a III. gyűjtőív is, 10 (közte 9 uj) előfizetővel, s a lapunk terjesztése körül tanúsított kiváló bnzgölködés és nagybecsült jóindulatért, úgy tek. Mann József kezelő ur. valamint Grasselli Norbert beváltótiszt ur. fogadják mely köszönetünket.

X. — Szeged. Igen köszönjük becses közleményét. Minél gyakrabban legyen szerencsénk.

Tek. Gégl Rezső, doh. bev. hiv. tisz. urnak. Tiszaroff. A gyűjtőívét 11 (közte 10 uj) féléves előfizetővel megkaptuk, s örülünk, hogy valahára már az ottani derék nagy körzetből is új híveket nyert lapunk. Fogadják őszinte köszönetünket.

Tek. Kohányi Róbert, bev. hiv. kezelő urnak. B.-Csaba. Az V. gyűjtőívét 5 (közte 2 uj) előfizetővel megkaptuk s nagyon köszönjük szép eredményű becses fáradozását.

Tek. m. kir. dohánybevitő hivatalnak. Vásáros-Namény. A II. gyűjtőívét, 2 uj, féléves előfizetővel megkaptuk, s a lapunk érdekében tanúsított becses jóakaratot nagyon köszönjük.

Tek Fejér Viktor bev. hiv. kezelő urnak. Baros. Vettük a III. gyűjtőívét is, a 2 előfizetővel. S habár ott nem valami sokra lehet is menni, de azért teljesen meg vagyunk győződve jól ismert becses jóakarataról, melyért fogadják őszinte köszönetünket.

Tek. közlel előjáróságnak. Mike. Kérjük tudatni, hogy a tek. beváltóhivatal úján vett 6 frtot, egy példány után egész évre, vagy — mint a mult évben — a kistermelők részére 2 példány után $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ évre könyveljük-e?

Tek. Flegmann Bertalan urnak. Berczel. Köszönettel vettük az előfizetés megújítását; a kért számokat expedialtuk.

Többeknek. Lapunk folyó évi 1, 2. és 3. száma teljesen elfogyott és így ezekkel — legnagyobb sajnálatunkra — nem szolgálhatunk.

Tek. Pollatzek János urnak. Kisvárdá. Lapunk zártakor vesszük az utolsó gyűjtőívét, 3 uj előfizetővel, s nagybecsült jóakarata és szives fáradozásaiért ismételve meleg köszönetünket nyilváníjuk.

Vetőmagvak.

Kipróbált csiraképes, tiszta

tavaszi buza

és chevalier árpa

vetőmagvakat ajánl jutányos áron

FISCHER EDE gazdasága,
Tó-Almásán. 3-3

Közlajnonomítógár-részvénytársaság

Igazgatóság: Budapest, V., Zrinyi-utca 4.

ajánlja flumoi gyárában készített ellamert jó minőségű

phosphorsavas csontliszt-superphosphat

műtrágyáját

jutányos feltételek mellett.

Ismerető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldötnek.

Gazdák figyelmébe!

Tojást költő-gépek.

50, vagy 100 tojást foglaló költő-gépek, használati utasítással együtt, megtekinthetők és megrendelhetők darabonként 50, illetve 70 frtért

Grosz Márton műbádogosnál

Budapest, Csányi-utca 3. sz. a.

Használati utasítás, a gép leírásával külön is megszerezhető, 50 kr. beküldésével. Egy községbeliek többen is összeállhatnak gépek megvétele czéljából.

Közbenjárók öt gép megrendelésénél egyet ingyen nyernek.

Ugyanitt egyéb baromfi tenyészési eszközök is kaphatók. 2-2

Egeresi

gipsz és műtrágya-gyár

Kramer J.

ajánlja saját gyártmányu. elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, amoniak-, káli- és phosphorit - superphosphátokat, párolt csontlisztet, trágyafőzst, kén-savas-kalit, chilisalétromot. Thomas-salakot stb.

Különleges dohánytrágyának pedig: kén-savas-kali superphosphatot.

Talajelemzések díjmentesen eszközöletnek.

Mindenemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál a gyár központi irodája Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám

a hóvá a levelek és megrendelések is intézendők.

Világhírű, új, szabadalmazott harangczimbalom.

Arany és ezüst érmeikkel kitűntetve, a párisi, linzi, komáromi, szegedi, stb. kiállításokon.

Ezen legújabb szerkezetű cimbalmain, erőteljes szép hangjuk, tartós hangolásuk, valamint esinos alakjuk és szolid kiállítások folytán, mindenütt köztetszesben részesülnek.

Tömeges produkezió, kiváló munkaerők csoportosítása, teljesen kiszaradt és kitűnő minőségű fa s a szükséges minden egyéb anyagok raktári készlete, és a cimbalom készítésben szerzett sokoldalú tapasztalataim folytán, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy felülmulhatlan jó minőségű cimbalmokat készíthetek.

Úgy szintén a legolcsóbb árakon adhatok nagy választékban lévő, úgy saját mint külföldi gyártmányú mindenemű vonós-, ütő-, fúvó- és pengető hangszereket; valamint zongorákat, harmoniumokat és harmonikákat is dús választékban tartok raktáron.

Nemkülönbön mindenemű javítások, atalakítások, hangolások, ipartelepemen szakszerű pontossággal, mérsékelt árakon eszközöltetnek

Nagyobb összegű bevásárlásnál részletfizetési üzlet is köttetik. — Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. Tisztelettel

VARJU KÁROLY, cs. és kir. szabad. hangszerész, Budapest, VIII. ker., Kerepesi-út 57. sz.